

زمینه‌یابی تشکیل تعاونیهای تولیدی و خدماتی مولد و اشتغال‌زا در استان لرستان

از: حوزه معاونت آموزش و تحقیقات وزارت تعاون

تبیین موضوع و اهداف مطالعه

ایجاد و تامین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار افراد قادر بکار و فاقد امکانات از مهمترین هدفهای قانون بخش تعاون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران است و وزارت تعاون که براساس این قانون و به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از آن تشکیل گردیده، نهایت سعی و اهتمام خود را به گسترش و توسعه فعالیتهای تولیدی و اشتغال‌زا در چارچوب قانون بخش تعاون معطوف نموده است تا بدین طریق به اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تحقق بخشد و زمینه تامین استقلال اقتصادی جامعه و تعمیم عدالت اجتماعی را فراهم آورد، لیکن علیرغم کوشش‌ها و تلاش‌های نسبتاً زیادی که در جهت کاهش میزان بیکاری و نیل به اهداف والای قانون اساسی و فلسفه تدوین قانون بخش تعاون جمهوری اسلامی ایران بعمل می‌آید بنا به دلایل عدیده از جمله جوانی جمعیت و افزایش روزافزون افراد واقع در سن کار و قلت سرمایه‌گذاریهای مولد و اشتغال‌زا، فاصله بین جمعیت بیکار و امکانات اشتغال دائماً

در حال افزایش است. و این در حالی است که در جای جای مملکت قابلیت‌ها و استعدادهای بالقوه فراوانی وجود دارد که می‌توان با استفاده و بهره‌گیری صحیح از آنها نیروهای انسانی بیکار را به صورتی مولد بکارگماشت و از نتایج کار آنان در جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی و افزایش تولید ملی بهره‌مند گردید. از آنجا که نیل به این مقصود مستلزم آگاهی کامل از چند و چون امکانات مناطق مختلف شناخت، و درک بیشتر توانایی و استعدادهای هر منطقه و اطلاع از تنگناها و موانع موجود در مسیر توسعه فعالیتهای اقتصادی و شناسایی زمینه‌های مناسب به منظور انجام فعالیتهای تولیدی و اشتغال آفرین و سودمند به اقتصاد کشور و همچنین سنجش امکان ایجاد تشکلهای تعاونی برای اقدام در زمینه‌های شناسایی شده در هر یک از شهرها و روستاها امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد زیرا که سیاست‌گذاریها و تعیین خط‌مشی جهت رشد و توسعه تعاونیها باید با آگاهی بیشتری صورت گیرد و از انجام هرگونه سرمایه‌گذاری مطالعه نشده و بدون آشنایی با خصوصیات جوامع و شناسایی مسائل و مشکلات و امکانات و کمبودها و

نیازهای مناطق، پرهیز گردد تا از سرمایه‌گذاریها نتیجه مطلوب عاید شود و از نتیجه آن اکثریت بیشتری منتفع گردند. پس قبل از هر اقدامی در این زمینه باید ابتداء بررسی و مطالعه کافی بعمل آید و سپس اولویت اجرای زمینه‌های مطالعه شده با در نظر گرفتن نیازها، ظرفیت تولید، میزان اشتغال‌زایی و امکانات سرمایه‌ای، تعیین و مشخص گردد و معلوم شود که با اقدام در کدامین زمینه می‌توان با حداقل سرمایه و هزینه ممکن، بیشترین اشتغال و بازده تولیدی و خدماتی را فراهم آورد. انجام چنین مطالعه‌ای می‌تواند جهت‌گیری سرمایه‌گذاریها را در بخش تعاون ترسیم نماید و با شناسایی عوامل موثر در توفیق و توسعه تعاونیها و موانع توسعه آنها، زمینه‌های مستعد برای انجام فعالیتهای تعاونی را معرفی نموده و طریق توسعه و گسترش بخش تعاون را مساعد سازد.

با همین هدف در سال ۱۳۷۳ طرحی برای بررسی امکان ایجاد تعاونیهای تولیدی و خدماتی مولد و اشتغال‌زا در چارچوب موضوعات زیر تهیه و در کلیه استان کشور به مرحله اجرا گذاشته شد:

۱- شناسایی مناطق مختلف استان با تاکید بر خصوصیات جغرافیایی جمعیتی و ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.

موقعیت خاص جغرافیایی است و بعلت تاثیرپذیری از دو جبهه هوایی از مدیترانه و اقیانوس هند از خصوصیات آب و هوایی متنوعی برخوردار و از لحاظ اقلیمی دارای سه نوع آب و هوای سرد کوهستانی، معتدل و نیمه گرمسیری است. همچنین بدلیل داشتن مناطق وسیع کوهستانی و واقع شدن در مسیر هوایی باران‌زا، منابع آب آن قابل توجه بوده و سرچشمه اصلی رودخانه‌های کرخه و دز در همین استان است.

جمعیت و شهرها

جمعیت استان لرستان ۱۶۵۴۸۱۵ نفر است که از این تعداد ۵۱/۸٪ آن شهرنشین و ۴۸/۲٪ دیگر در روستاها زندگی می‌کنند. مرکز این استان شهرستان خرم‌آباد است و بروجرد، الیگودرز، دورود، کوه‌دشت، نورآباد، ازنا، الشتر، پل‌دختر شهرستانهای دیگر آنرا تشکیل می‌دهند.

وضعیت کار و اشتغال

طبق آخرین اطلاعات مربوط به سرشماری از کل جمعیت بالای ده سال استان تنها حدود ۱/۳ آن از نظر اقتصادی فعال می‌باشند و از بین جمعیت فعال نیز حدود ۸۰٪ آن شاغلند لیکن درصد کل شاغلین نسبت به تعداد جمعیت ده سال به بالا نزدیک به ۲۸٪ است که علت آن بیشتر به پایین بودن ترکیب سنی جمعیت استان و عدم اشتغال زنان در صحنه فعالیتهای اقتصادی مربوط می‌گردد. به همین دلیل بار تکفل در استان لرستان در حدود ۵/۳ نفر محاسبه شده است.

فعالیت‌های مختلف اقتصادی:

کشاورزی

از نقطه نظر فعالیتهای اقتصادی با توجه به شرایط مساعد اقلیم لرستان و اختصاص حدود

۳۰٪ از خاک آن به اراضی کشاورزی و فعالیتهای زیربخش آن، اکثر شاغلین استان در بخش کشاورزی مشغول فعالیت‌اند و پس از آن بخش خدمات دارای بیشترین جمعیت شاغل می‌باشد و در مقابل، تعداد بسیار قلیلی در بخش معدن و صنعت شاغلند. چنین نسبتی از عدم توسعه صنعت در منطقه لرستان حکایت می‌کند و نشانگر آن است که کشاورزی بعنوان مهمترین بخش اقتصادی در منطقه مطرح است. تراکم اشتغال در بخش کشاورزی منطقه ناشی از علل متعددی است، جدا از علل طبیعی و استعداد ذاتی استان برای فعالیت در امور مربوط به کشاورزی عامل مهم دیگری که در این رابطه موثر است ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی موجود در منطقه می‌باشد. چرا که مردم استان از نظر شیوه زندگی به سه جامعه عشایری - روستایی و شهری تقسیم می‌شوند و اساس فعالیت‌های اقتصادی عشایر و روستاییان نیز قاعده‌تأثیر کشاورزی و دامداری متکی است. جامعه شهری استان گرچه از نظر آماری حدود نیمی از کل جمعیت استان را بخود اختصاص داده است لیکن این افزایش جمعیت شهری اغلب ناشی از مهاجرت‌های بی‌رویه در دهه اخیر می‌باشد که بیشتر شهرها را به مرکز تجمع ایلات و عشایر تبدیل نموده است بطوری که اکثر شهرها دارای بافت عشایری شده‌اند و هر قسمت از شهرهای مختلف استان سکونتگاه مردمی شده است که از نظر ایلی و طایفه‌ای دارای منشاء واحدی می‌باشند. نمونه این نوع بافت در شهرهای خرم‌آباد، کوه‌دشت، نورآباد و الشتر کاملاً مشهود است. این چنین ترکیب اجتماعی از سویی و استقرار شهرها در دشت‌های حاصلخیز و در کنار کوهپایه‌ها از سوی دیگر معیشت بیشتر ساکنین مناطق شهری را بر محور

کشاورزی و دامپروری استوار نموده است. جدا از این، بخش عظیمی از خانوارهای شهری نیز هنوز شیوه زندگی کشاورزی را حفظ کرده‌اند و از نظر اقتصادی با روستاها پیوند کامل دارند و بدین ترتیب است که می‌بینیم کشاورزی عمده‌ترین فعالیت اقتصادی منطقه را تشکیل می‌دهد تا جایی که از نظر تولیدات کشاورزی، لرستان مقام دهم را در بین استانهای کشور به خود اختصاص داده است. مهمترین فرآورده کشاورزی استان گندم و جو می‌باشد و حدود ۴۰٪ محصول تولیدی بخش کشاورزی به این دو محصول اختصاص دارد. تولید حبوبات، سبزیجات و محصولات جالیزی و همچنین علوفه دامی به ترتیب در رده‌های بعدی قرار دارند. از نکات گفتنی دیگر اینکه، استان لرستان علیرغم دارا بودن شرایط مساعد، در زمینه باغ و باغداری رشد چندانی نداشته و مهمترین محصولات باغی آن از نظر سطح زیر کشت به ترتیب انگور، سیب، زردآلو، انار، هلو، گوجه و گلابی است. در زمینه دامپروری بدلیل وجود مراتع بسیار وسیع و غنی و اختلاف درجه حرارت در شمال و جنوب استان پرورش دام خصوصاً گوسفند و بز به صورت سنتی در بین عشایر و روستاییان منطقه بسیار رایج است بطوری که حدود یک میلیون و پانصد هزار گوسفند و بز در منطقه موجود می‌باشد، پرورش گاو و گوساله نیز به شیوه مدرن اخیراً در این استان توسعه فراوان یافته است. همچنین تولید گوشت سفید و پرورش مرغ و طیور به شکل صنعتی با ظرفیت بیش از ۵ میلیون قطعه مرغ از دیگر فعالیتهای مهم زیر بخش کشاورزی استان لرستان است و بالاخره باید از زنبورداری و تولید عسل بعنوان یک فعالیت اقتصادی قابل توجه نام برد که در حال حاضر وجود نزدیک

۲- بررسی وضعیت نیروی انسانی شاغل و غیر شاغل در استان و مناطق مختلف آن از نظر سن، جنس، مواد و تخصص و نوع فعالیت.

۳- مطالعه و بررسی فعالیتهای مختلف اقتصادی در منطقه (کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات) و ارائه تصویری از فعالیتهای بخش تعاونی و بررسی جایگاه آن در اقتصاد استان.

۴- ارزیابی امکان اشتغال افراد بیکار و جویای کار منطقه در شکل های مختلف تعاونی به منظور برنامه ریزی جهت ایجاد فرصت های شغلی جدید.

۵- بررسی و مطالعه نیازهای اقتصادی مناطق مختلف استان از نظر تولیدی و خدماتی.

۶- بررسی استعدادهای بالقوه تولیدی و خدماتی و سایر امکانات منطقه با توجه به ویژگیهای استان به منظور استفاده بهینه از ظرفیتهای تولیدی و به فعل در آوردن آن در جهت توسعه و گسترش فعالیتهای اقتصادی به شیوه تعاونی.

۷- شناسایی موانع و مشکلات موجود در مسیر توسعه فعالیتهای اقتصادی.

۸- مطالعه و ارزیابی زمینه های فکری و فرهنگی منطقه در ارتباط با امر تعاون و میزان رغبت مردم به مشارکت در فعالیتهای تعاونی.

۹- شناسایی زمینه هایی که امکان فعالیت به شیوه تعاونی در آنها موجود می باشد، با تعیین ظرفیتهای و به تفکیک در هر یک از بخش های اقتصادی (کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات) در شهر و روستا و مناطق محروم.

۱۰- بررسی امکان توسعه تعاونیهای موجود و ایجاد تعاونیهای جدید.

۱۱- بررسی امکان تکمیل زنجیره های تولید و خدمات از طریق ایجاد تشکلهای تعاونی.

۱۲- بررسی زمینه های اشتغال زنان در فعالیتهای اقتصادی به شیوه تعاونی در مناطق مختلف استان.

۱۳- تجزیه و تحلیل و جمع بندی اطلاعات حاصل از تحقیق و نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات عملی.

۱۴- معرفی زمینه های شناسایی شده با تاکید بر ویژگیهای هر یک از آنها.

۱۵- تعیین اولویت های سرمایه گذاری و برآورد میزان سرمایه گذاری مورد نیاز و منابع تامین آن در انواع فعالیتهای شناسایی شده.

۱۶- تعیین نیازها و روش های اجرایی مناسب جهت نیل به اهداف و تحقق زمینه های شناخته شده.

۱۷- تهیه و ارائه طرحهای نمونه و قابل اجرا.

مطالعات مربوط به این بررسی در نیمه اول سال جاری (۱۳۷۵) در اکثر استانهای کشور به پایان رسیده و گزارشات نهایی آنها بعضاً آماده گردیده و بقیه نیز بتدریج در شرف آماده شدن می باشد. نخستین بخش از این سلسله گزارشات که خلاصه آن در پی می آید به مطالعه مباحث فوق در استان لرستان می پردازد.

با این امید که چکیده گزارشات سایر استانها نیز به مرور ارائه گردد.

قسمت اول:

خلاصه یافته های طرح مطالعاتی زمینه یابی تشکیل شرکتهای تعاونی تولیدی - خدماتی مولد و اشتغالزا در استان لرستان

شناسایی مختصر منطقه:

موقعیت جغرافیایی، آب و هوا

استان لرستان با مساحتی بالغ بر ۲۸۳۲۹ کیلومتر مربع در غرب ایران و در بخش کوهستانی سلسله جبال زاگرس قرار دارد. این استان با دارا بودن مناطق گسترده کوهستانی، قله مرتفع، دره ها و دشت های پراکنده دارای به چهل هزار کندوی عسل گویای آن است.

صنعت:

در زمینه صنعت همانطور که گفته شد استان لرستان رشد قابل توجهی نداشته است و مهمترین کارخانجات موجود که صنایع استان را تشکیل می دهند عبارتند از: کارخانه پارسیلون بعنوان یک صنعت مادر برای تولید الیاف نایلونی، کارخانه سیمان دورود کارخانه فارسیت برای تولید اتصالات کارخانه قند لرستان، کارخانجات چرم و پوست و تولید پوشاک کارگری، کارخانه پارس با تولید اسکلت فلزی و کارخانه گچ لرستان.

فعالیت دیگر در زمینه صنعت شامل صنایع دستی است که تولید فرش، گلیم، جاجیم، ورشوسازی، قلم زنی، پارچه بافی از مهمترین آنها است.

معادن:

در زمینه معدن با وجود غنی بودن استان از منابع معدنی در حال حاضر فقط معادن مرمریت، سنگ آهک، سنگ گچ، سیلیس، فلدسپات، تالک و نمک آبی فعال می باشد و بهره برداری از آنها نیز توسط سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی انجام می گیرد.

خدمات:

در زمینه خدمات که یکی از متورم ترین بخش های اقتصادی منطقه می باشد، مهمترین نوع فعالیت مربوط به بازرگانی است و فعالیتهای دیگر از قبیل حمل و نقل و فعالیتهای مالی و بیمه در مرتبه های بعدی قرار دارند اما

قلعه فلک الافلاک خرم آباد (استان لرستان)

آنچه که مسلم است این است که اغلب واحدهای خدماتی از نوع خرده‌فروشی، واسطه‌گری، دلالی، باربری، قهوه‌خانه‌داری و مانند آن بعلت خرد بودنشان در ساختار اقتصادی استان مفید فایده نمی‌باشند.

تصویری از وضعیت بخش تعاون

از نقطه نظر شیوه فعالیت گرچه بخش تعاون در کلیه زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منطقه قدم نهاده لیکن هنوز سهم آن در اقتصاد استان ناچیز است با این وجود تا پایان سال ۱۳۷۴ تعداد ۱۱۲۶ شرکت تعاونی در زمینه‌های مختلف از قبیل کشاورزی، صنعت، معدن و مسکن و خدمات حمل و نقل و مصرف و اعتبار در لرستان فعالیت داشته‌اند.

نیازهای اقتصادی، استعدادها، موانع و مشکلات

از آنجا که استان لرستان با وجود برخورداری از مواهب طبیعی از جمله استانهای محروم بشمار می‌رود و فقدان توسعه در اقتصاد آن کاملاً مشهود است، لذا نیازهای اقتصادی آن نیز فراوان بوده و در زمینه‌های مختلف کشاورزی، صنعتی، معدنی و خدماتی مولد محتاج سرمایه‌گذاری است، علاوه بر این در استان لرستان به جهت وجود استعدادهای طبیعی و منابع انسانی زمینه اقدام برای انجام فعالیتهای متناسب با شرایط اقلیمی و فرهنگی منطقه بسیار مساعد است و زمینه این فعالیتها نیز در بخش کشاورزی و زیر بخش‌های آن بیشتر از سایر بخش‌هاست ولیکن انجام فعالیت اقتصادی در زمینه کشاورزی و خدمات مربوط آن به اصلاح ساختار و سرمایه‌گذاری کافی نیاز دارد و رفع موانع موجود، تشکیلات منسجم و جدیدی را می‌طلبد که یکی از

شیوه‌های انجام آن استفاده از روش‌های تعاونی است.

در زمینه معدن نیز همین اقدام باید صورت گیرد و در مورد صنعت توجه به صنایع سنتی و اصلاح ساختار این صنایع و استفاده از تکنولوژی جدید در آنها ضروری است به گونه‌ای که وضعیت صنایع تعطیل شده و فاقد بازار با شرایط روز و سلیقه خریداران تطبیق داده شود و فعالیت آنها مجدداً رونق گیرد. همه این اقدامات خواهان سرمایه‌گذاری حساب شده، مدیریت صحیح، فکر سازنده و نوآوری است و این مسئله‌ای است که اگر اقدامی در مورد آن صورت نگیرد، تجدید حیات آنها در آینده با مشکل مواجه خواهد بود. پس احیاء و تقویت صنایع بومی و تغییر در ترکیب آنها ضروری است بنابر این باید کاری کرد که صنایع کوچک و اشتغالزا در نقاط مختلف استان خصوصاً روستاها ایجاد شود، و ضمن توجه به اتصال زنجیره‌های تولید به یکدیگر افراد مبتکر و صنعتگر و علاقمند به کار و کوشش و صاحبان مهارت در این صنایع مشغول به کار گردند. در زمینه خدمات نیز نیاز به توسعه خدمات بازرگانی و اصلاح و تغییر بازرگانی سنتی قدیم به تجارت

نویین امروزی از ضروریات استان است. همچنین توجه به خدماتی مانند خدمات توریستی، آموزش و بهداشت از اولویت برخوردار می‌باشد. ایجاد تشکلهای تعاونی جهت انجام فعالیت در زمینه‌های فوق، بعنوان یکی از شیوه‌ها و روش‌های قابل اجرا می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. در حال حاضر علاوه بر مساعد بودن زمینه‌های طبیعی، اقتصادی و اجتماعی منطقه جهت اقدام در مورد فعالیتهای فوق‌الذکر و آمادگی زمینه‌های فکری و ذهنی به منظور پذیرش فعالیتهای دسته جمعی، زمینه جمعیتی و نیروی انسانی نیز برای انجام این کار مستعد است. وجود تعداد زیادی متقاضی کار که امکانات کار در اختیار ندارند خود عامل مهمی در جهت اجرای برنامه‌های تعاونی و توسعه تعاونیهاست اگر چه بیشتر متقاضیان کار را افراد بیسواد و یا کم‌سواد تشکیل می‌دهند و تقریباً نیمی از آنها دارای تحصیلات کمتر از دیپلم‌اند و فقط تعداد کمی از آنها صاحب تخصص می‌باشند و به عبارتی بیش از ۸۰٪ از متقاضیان فاقد مهارت‌اند لیکن از آنجا که اغلب این افراد در سنین بین ۲۵ تا ۳۴ قرار دارند می‌توان امیدوار بود که با توجه به جوان بودن آنها امکان فراگیری مهارت‌ها و

تخصص‌های مورد لزوم برای انجام کار، سهلتر خواهد بود و از طرفی چون اولویت سرمایه‌گذاری با در نظر گرفتن شرایط کلی منطقه در بخش کشاورزی موجه‌تر می‌نماید لذا امکان بکارگیری این نیروها نیز در امور مربوط به کشاورزی عملی‌تر است.

زمینه‌های شناسایی شده به منظور انجام فعالیت اقتصادی به شیوه تعاونی

با توجه به موارد فوق و با در نظر گرفتن شرایط موجود در منطقه اعم از طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زمینه‌های بالفعل و بالقوه‌ای راکه در استان لرستان امکان فعالیت به شیوه تعاونی در آنها موجود می‌باشد می‌توان به شرح زیر معرفی نمود:

- ۱- ایجاد واحدهای تعاونی تولید علوفه و مرتعداری.
- ۲- ایجاد واحدهای تعاونی خدمات فروش محصولات و فرآورده‌های دامی در داخل و خارج کشور.
- ۳- ایجاد واحدهای تعاونی جمع‌آوری صحیح محصولات و فرآورده‌های جنگلی اعم از خوراکی و صنعتی و عرضه آن به بازارهای داخلی و خارجی.
- ۴- ایجاد واحدهای تعاونی خدمات دامپزشکی به دامداریهای منطقه.
- ۵- ایجاد واحدهای تعاونی بازاریابی و صادرات سنگ‌های تریبی.
- ۶- ایجاد واحدهای تعاونی باغداری به منظور کشت انواع میوه‌جات مانند انجیر و زیتون و...
- ۷- ایجاد واحدهای تعاونی کشت انواع صیفی‌جات و سبزیجات.
- ۸- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش

گاو میش و گاوهای شیری.

- ۹- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش گوسفند.
- ۱۰- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش گوساله.

۱۱- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش مرغ و طیور گوشتی.

۱۲- ایجاد واحدهای تعاونی تولید آب میوه و نوشابه.

و بالاخره فعالیت به شیوه تعاونی در زمینه‌های صنایع چوب و کاغذ، تهیه مواد گیاهی، فرآوری، مواد چرمی و سالامبور، بسته‌بندی حبوبات و سبزیجات جهت صادرات، بسته‌بندی مواد لبنی، بسته‌بندی عسل، پشم‌زنی، پشم‌شویی و ریسندگی پشم، تولید البسه پشمی، تولید فرش دستباف، تولید پنبه و کتان، تولید نباتات روغنی، پرورش ماهی سرد آبی، تولید داروهای دامی، تولید مواد شیمیایی، ایجاد کشتارگاههای صنعتی، تهیه و بسته‌بندی آب معدنی، فعالیت در زمینه تورسیم، ایجاد واحدهای تراشکاری و فلزکاری و ریخته‌گری در جهت تکمیل زنجیره‌های تولید نیز امکان فعالیت در زمینه‌های زیر به شیوه تعاونی موجود می‌باشد.

ایجاد تعاونیهای مزرعه مرغ مادر جهت تولید جوجه یک روزه، تشکیل تعاونیهای تولید خوراک طیور، ایجاد تعاونیهای انجماد و بسته‌بندی گوشت، تعاونیهای جمع‌آوری و بازافت کود مرغ و بارآوری آن، تعاونی شستشو و بارآوری پرمغ جهت تولید متکا، و زیرانداز و غیره... تولید پودر استخوان از زواید کشتارگاهها به منظور تولید دان مرغ، تعاونیهای تولید انواع علوفه و کسائتره دامی، تعاونیهای تولید کیف و کفش چرمی و ایجاد سورتینگ و بسته‌بندی حبوبات و میوه‌جات،

تشکیل تعاونیهای تولید همبرگر و کنسرو گوشت، تشکیل تعاونیهای تولید پنیر، خامه، تشکیل تعاونیهای تولید پودر بلوط، سیر، موسیر و زرشک.

ویژگیها و خصوصیات زمینها و اولویتهای سرمایه‌گذاری

از ویژگیهای مهم زمینه‌های شناسایی شده می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود. ۱- ایجاد اشتغال ۲- ایجاد ارزش افزوده ۳- امکان استقرار در مناطق مختلف استان ۴- ارز آوری کمک به صادرات غیرنفتی ۵- استفاده از مواد اولیه داخل استان و کشور ۶- کمک به تکمیل زنجیره تولید و خدمات در استان.

با در نظر گرفتن موارد فوق و با توجه به ویژگی زمینه‌های معرفی شده جهت فعالیت به شیوه تعاونی در آنها، و با توجه به اینکه استان لرستان از نظر شرایط طبیعی، فرهنگی، اجتماعی، و اقتصادی اصولاً یک منطقه کشاورزی است، بدین لحاظ اولویت سرمایه‌گذاری در درجه نخست با فعالیت‌های مربوط به بخش کشاورزی و زیربخش‌های آن است و در این میان ایجاد واحدهای تولید علوفه دامی و تشکیل تعاونیهای مرتعداری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد چراکه در حال حاضر مراتع و جنگل‌های مشجر و نیمه مشجر به هیچ وجه پاسخگوی تغذیه دام‌های موجود استان که تعدادشان از میلیون بیشتر است نمی‌باشد، بهمین سبب توسعه دامداری و مدرنیزه ساختن این فعالیت محتاج تولید علوفه مورد نیاز به شیوه صنعتی و مکانیزه است، همچنین ایجاد واحدهای تولید انواع کسائتره نیز جهت تامین قسمتی از خوراک مورد نیاز دام‌ها از ضرورت‌های اصلی است. برای ایجاد هر یک از این واحدها سرمایه‌ای در حدود

فراهم می‌گردد.

فعالیت مقرون به صرفه دیگری که زمینه آن در منطقه بسیار مساعد است احداث واحدهای بسته‌بندی آبهای معدنی است. زیرا در استان لرستان آب معدنی به فراوانی وجود دارد و این آبها را که بسیار گوارا است در صورت بسته‌بندی بهداشتی می‌توان به خارج از کشور خصوصاً به کشورهای حاشیه خلیج فارس صادر نمود. گرچه این اقدام تا حدی سرمایه‌بر است و حدود دو میلیارد ریال سرمایه‌گذاری لازم دارد لیکن احساس می‌شود که برگشت سرمایه آن سریع باشد زیرا که منبع اولیه آن طبیعی و مجانی است. در بخش صنعت همانطور که قبلاً گفته شد به غیر از آن دسته از صنایعی که تکمیل‌کننده تولیدات کشاورزی‌اند و اغلب از صنایع غذایی به شمار می‌روند و ایجاد آنها به دلیل داشتن زمینه‌های مساعد ضروری و اقتصادی است. فعالیت دارای اولویت دیگری که بتوان به شیوه تعاونی در آن اقدام نمود کمتر به چشم می‌آید. اما در بخش خدمات و بازرگانی دو فعالیت یکی در زمینه تجارت و بازرگانی مدرن و دیگری در زمینه ایجاد واحدهای ارائه خدمات توریستی هر کدام با حدود مبلغ یک میلیارد ریال سرمایه‌گذاری در اولویت می‌باشند که این مبلغ قطعاً باید در درجه نخست توسط اعضاء و در مرحله بعد از طریق ارائه تسهیلات اعتباری توسط بانکها تامین گردد.

ارزش افزوده امروزه دیگر مقرون به صرفه نیست و ایجاد چنین واحدهایی می‌تواند ضمن ایجاد اشتغال بازار مناسبی را برای محصولات فوق فراهم نماید و در اقتصاد استان موثر واقع شود. حداکثر سرمایه‌گذاری لازم برای این اقدام رقمی در حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیون ریال پیش‌بینی می‌گردد.

فعالیت دارای اولویت دیگر در این زمینه بسته‌بندی عسل است که با توجه به میزان تولید قابل توجه عسل در صورتی که در مورد بسته‌بندی آن نیز به صورت بهداشتی و مدرن اقدامی بعمل آید نه تنها خواهد توانست قابلیت عرضه در سرتاسر کشور را بدست آورد، بلکه امکان صدور آن به خارج نیز وجود خواهد داشت. سرمایه‌گذاری لازم برای این امر ۶۰۰ میلیون ریال برآورد می‌گردد. از دیگر فعالیتهای دارای اولویت در این زمینه می‌توان از ایجاد تعاونیهای برداشت محصولات جنگلی و مرتعی از قبیل موسیر، کنگر، بن‌سیر، انواع قارچ، زرشک، پسته وحشی، شیرین‌بیان، سقز و بادام وحشی برای جنگل نشینان و کوچ‌نشینان نام برد که با میزان سرمایه‌گذاری ناچیزی در حدود دویست میلیون ریال می‌توان به فعالیت افرادی که در این زمینه‌ها فعالیت می‌نمایند سامان داد و بالاخره پرورش ماهی‌های سردآبی بعنوان یک فعالیت دارای اولویت شناسایی گردیده که وجود سردآبها و چشمه‌های زیاد در لرستان پرورش این قبیل ماهیها بویژه ماهی قزل‌آلا را امکان‌پذیر ساخته است. ایجاد تشکلهایی جهت استفاده مناسب از این نعمت‌الهی اقدامی است سودآور و کمک‌کننده به تامین مواد غذایی موردنیاز مردم که با حدود ۶۰۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری امکان فعالیت در این زمینه

چهار صد میلیون ریال لازم است که می‌توان از طریق آورده‌های نقدی اعضاء و تسهیلات بانکی آنرا تامین نمود. از دیگر فعالیتهای دارای اولویت و مرتبط با امر کشاورزی و دامداری ایجاد صنایع مکمل این فعالیتهاست که از جمله باید از ایجاد واحدهای مدرن پشم‌شویی و حلاجی پشم، پشم‌ریسی و رنگرزی آن با توجه به وفور و فراوانی گوسفند در استان نام برد و در تکمیل زنجیره این تولید، ایجاد واحدهای فرشبافی و دیگر فعالیتهای مرتبط با آن از قبیل طراحی نقشه فرش نیز قابل توجه است. میزان سرمایه‌گذاری لازم برای این فعالیت حدود هفتصد و پنجاه میلیون ریال برآورد می‌گردد. فعالیت دیگر در این زمینه که دارای اولویت سرمایه‌گذاری است ایجاد واحدهای فرآورده‌های مواد لبنی است که باید با دقت خاص و مطالعه کافی در زمینه آن اقدام نمود به گونه‌ای که حداکثر استفاده از شیر دام‌های استان بعمل آید و علاوه بر رعایت حال مصرف‌کنندگان سود کافی برای تولیدکنندگان را نیز فراهم آورد. چنین واحدهایی را شاید بتوان با سرمایه‌ای در حدود یک تا دو میلیارد ریال احداث نمود. فعالیت دیگر که از جمله استعدادهای بالقوه استان بوده و در ارتباط با فعالیتهای کشاورزی و تکمیل زنجیره‌های تولید بوده و دارای اولویت می‌باشد، طرح ایجاد واحدهای سورتینگ و بسته‌بندی حبوبات تولیدی استان است که به نظر می‌رسد چون در مقایسه با طرحهای دیگر، سرمایه‌گذاری اندکی را می‌طلبد و زمینه اشتغال نسبتاً قابل قبولی را فراهم می‌آورد، دارای توجه است. زیرا تولید انبوه نخود، لوبیا، ماش، عدس و عرضه و بدون فروش آن به صورت سنتی و قدیمی و بدون